

Az előadás címe: A nyelvi zavarok korai felismerése a pszichomotoros fejlődéssel összefüggésben – Egy szakdolgozati kutatás eredményeinek bemutatása –

Készítette: Szabó Ágnes logopédus hallgató; ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar

Témavezető: dr. Gereben Ferencné ny. főiskolai tanár; ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar

Összefoglalás:

Az elmúlt évtizedekben a magyar gyógypedagógiában egyre nagyobb hangsúlyt kapott a gyermekek korai időszakban történő ellátása, fejlesztése, legújabb terminussal: koragyermekkori intervenciója. A pszichológiai és gyógypedagógiai kutatások eredményeként egyértelművé vált, hogy az első életévek fejlődési üteme és minősége a legintenzívebb, hatással van a későbbi életszakaszok alakulására, ezáltal a felismerés, diagnosztika és a beavatkozás, fejlesztés is kiemelt hangsúlyt kapott. Azonban mindez inkább az érzékszervi sérülésekre és a mozgással kapcsolatos problémákra korlátozódott, a beszéd- és nyelvi képességek alakulására, illetve a preverbális kommunikációra kevésbé figyeltek oda ezekben az életkorokban.

Kutatásomban egy „új”, Magyarországon standardizálás folyamatában lévő diagnosztikus eszközzel – Bayley Fejlődési Skálák III. változat – folytattam vizsgálatokat 0,5 – 3,5 éves korú gyermekkel, a kognitív, a nyelvi, a mozgásos és a szociális-emocionális készségek és képességek területein. Többek között arra kerestem választ, hogy a fejlődő nyelvi készségek milyen viszonyban vannak a többi terület fejlettségi szintjével; a „rizikóbabák” esetén milyen jellemzők mutatkoznak a pszichomotoros fejlődés folyamatában; milyen különbségek tapasztalhatók a lányok és fiúk eredményei között; a nyelvelsajátítással kapcsolatban milyen új észrevételek jelennek meg.

Az eredmények feldolgozása, valamint a profil-, diagram- és értékelemzések által az expresszív kommunikáció bizonyult a legérzékenyebb fejlődési területnek, ugyanis valamilyen rizikó háttértényező fennállása esetén mindig a legalacsonyabb szinten volt regisztrálható. Összetettségében nézve a nyelvi fejlődés leginkább a mozgásfejlődéssel áll kapcsolatban, azonban nyelvi területet kettéosztva receptív és expresszív oldalra, már más kép látható: a receptív kommunikáció inkább a kognitív fejlettséggel, az expresszív kommunikáció érettsége legtöbb esetben a finommotorika szintjével állt a legszorosabb kapcsolatban. Megerősítést nyert az a feltételezés, miszerint a korai ártalmak az esetek nagy részében kedvezőtlenül befolyásolhatják a nyelvi fejlődést, mivel a „rizikó-gyermekek” minden területen alulmaradtak nemzetközi standardértékekhez és a kontrollcsoportéhoz képest. Vizsgálataim során a lányok minden összehasonlításban minden területen jobb eredményeket értek el, mint a fiúk, s ezzel igazolható a nemek közötti differenciára vonatkozó sokat taglalt feltételezés. A vizsgálati mintákat életkor szerint két részre bontva azt tapasztaltam, hogy a minimális differencia alapján 18 hónap alatt a nyelv lassabb ütemben fejlődik, mint 18 hónap felett, emellett látható, hogy a mozgás érintettsége már csecsemőkorban felhívja a figyelmet az esetleges idegrendszeri eltérésekre, korai előrejelző tünet lehet.

A nyelvi zavarok korai felismerése a pszichomotoros fejlődéssel összefüggésben

- Egy szakdolgozati kutatás eredményei -

Készítette:

Szabó Ágnes
logopédus hallgató

Témavezető:

Gereben Ferencné dr.
ny. főiskolai tanár

ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar

MFFLT Kongresszus

2016. június 18.

A kutatásról röviden

Fő kérdések

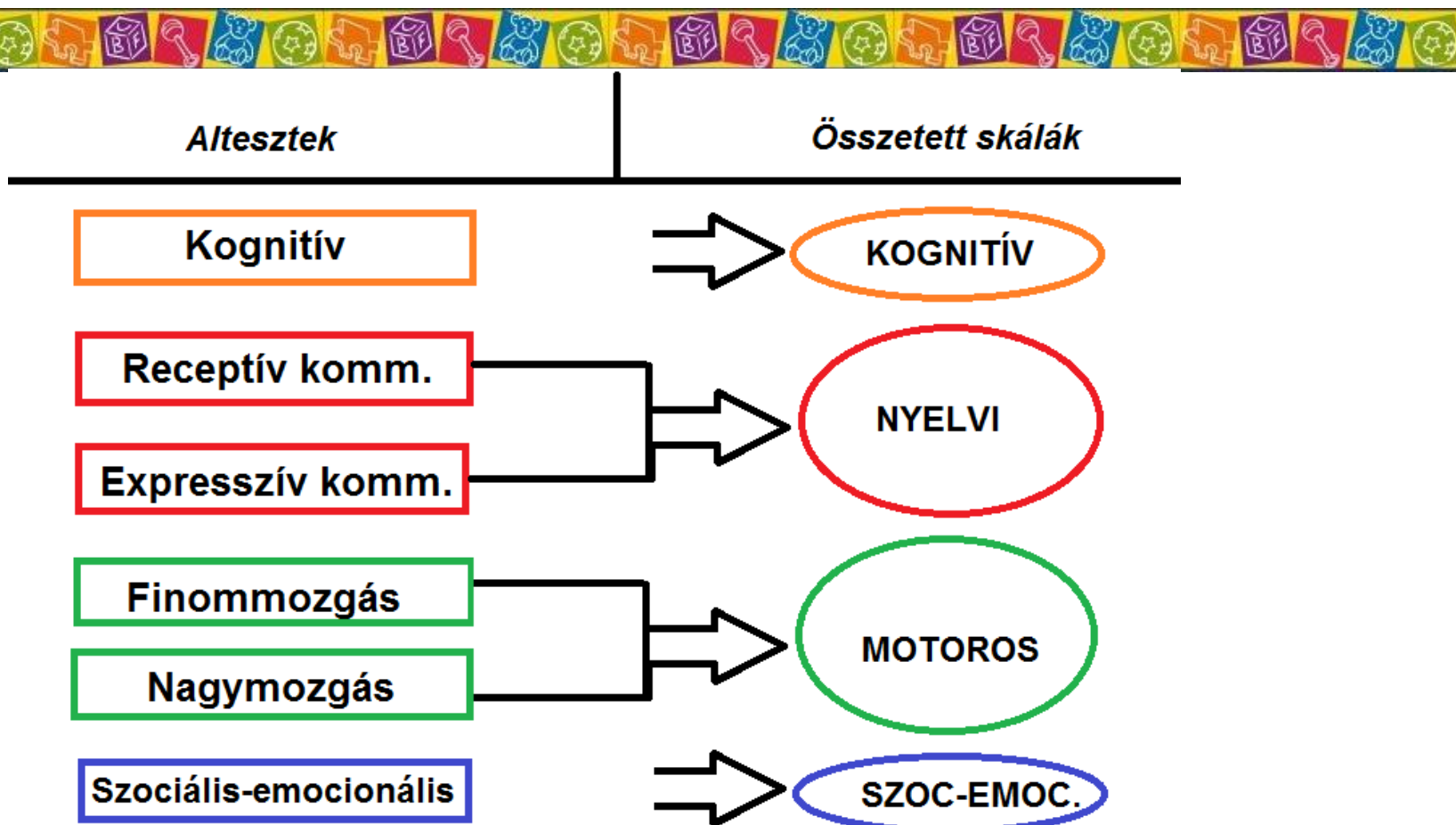
- A fejlődő **nyelvi készségek** milyen viszonyban vannak a többi terület fejlettségi szintjével?
- Milyen jellemzők mutatkoznak a pszichomotoros fejlődés folyamatában azoknál a gyermekeknél, akiknél valamilyen **rizikótényező szerepel az anamnézisben**?
- Vannak-e, és ha igen, milyen különbségek tapasztalhatók a **lányok és fiúk** eredményei között?
- Vajon a 18 hónap alatti gyermekek esetén az elmaradások még kisebb mértékűek-e, mivel az „olló még kevésbé nyílt szét”?
- Milyen minőségi és mennyiségi különbségek jelennek meg 18 hónap alatti és feletti gyermekek esetén „rizikóbabák” és a kontrollcsoport összevetésében?

Bayley III

- 1-42 hónapos kor között vizsgál
- Koraszülötteknél korrigált életkor számítása
- **Elért pontszám – életkor** összevetése
 - Skálapontszám
 - Összetett pontszám
- **Cél:** FELISMERI a fejlődésben elmaradó gyermekeket;
MEGTERVEZNI a fejlesztés irányát
- Korreláció más tesztekkel (WPPSI, PLS)
- Bemérés speciális csoportokon (pl. „rizikógyerekek”)
- SZŰRŐELJÁRÁS

Bayley-III struktúra

+ Adaptív viselkedési skála

MINTA

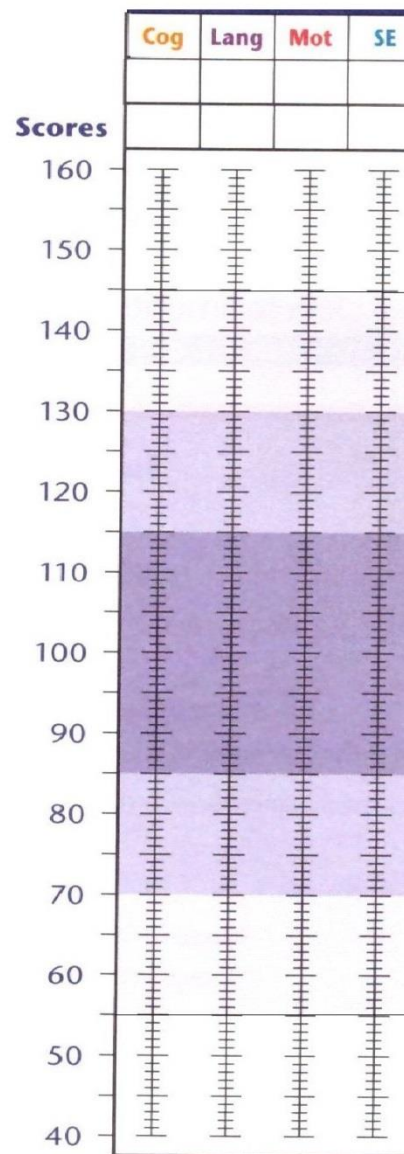

- **RIZIKÓBABÁK – 30 gyerek**
 - lányok – 15 fő
 - fiúk – 15 fő
 - 18 hó alatt – 10 fő
 - 18 hó felett – 20 fő
- **KONTROLL – 30 gyerek**
 - lányok – 15 fő
 - fiúk – 15 fő
 - 18 hó alatt – 10 fő
 - 18 hó felett – 20 fő

Profilok grafikus elemzése

	Cog	RC	EC	FM	GM	SE
19	.	.	.	.	.	.
18	.	.	.	.	.	.
17	.	.	.	.	.	.
16	.	.	.	.	.	.
15	.	.	.	.	.	.
14	.	.	.	.	.	.
13	.	.	.	.	.	.
12	.	.	.	.	.	.
11	.	.	.	.	.	.
10	.	.	.	.	.	.
9	.	.	.	.	.	.
8	.	.	.	.	.	.
7	.	.	.	.	.	.
6	.	.	.	.	.	.
5	.	.	.	.	.	.
4	.	.	.	.	.	.
3	.	.	.	.	.	.
2	.	.	.	.	.	.
1	.	.	.	.	.	.

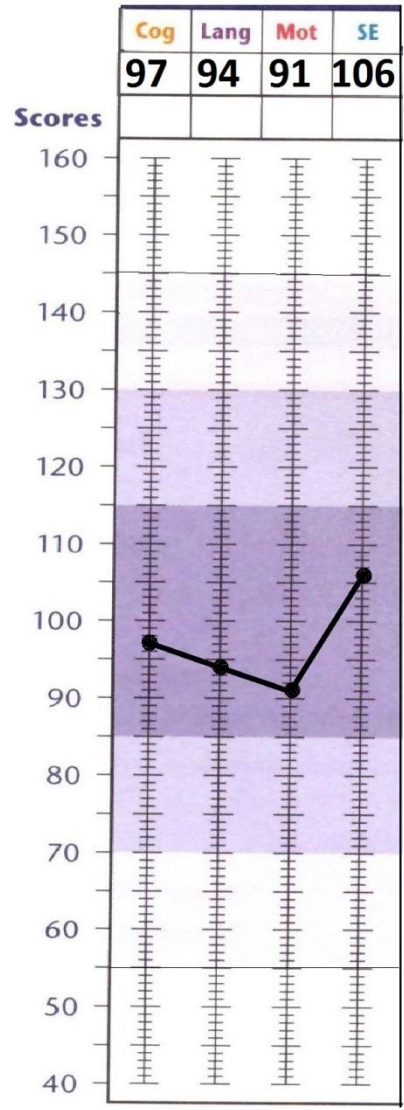
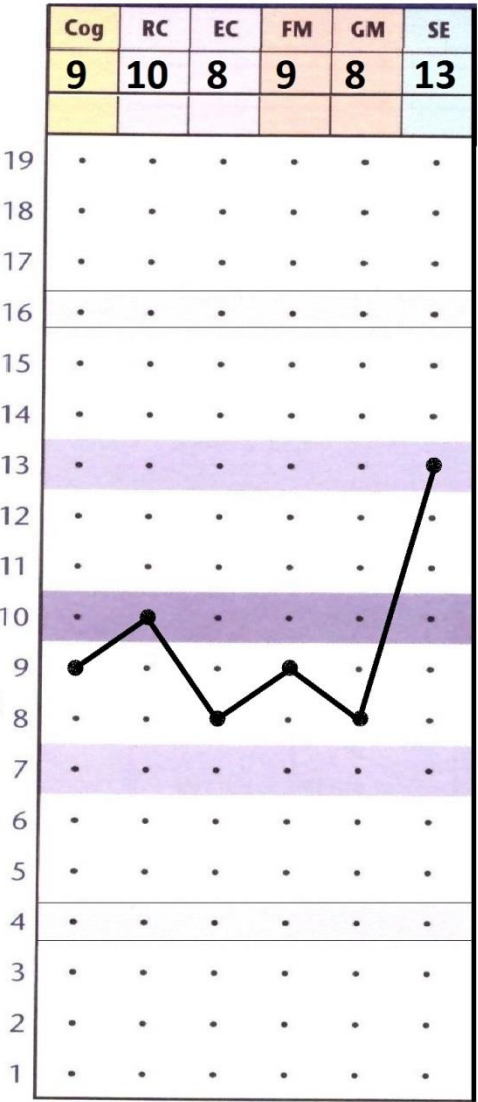
Az eredmények bemutatása (főként nyelvi szempontból)

Összes magyar gyermek eredménye

● magyar
gyermekek
összeredménye

rizikó babák -

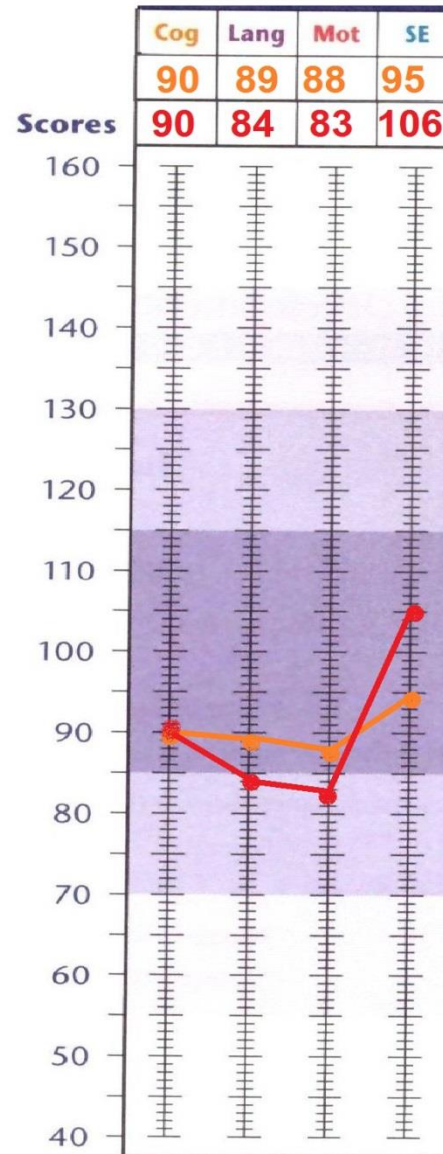
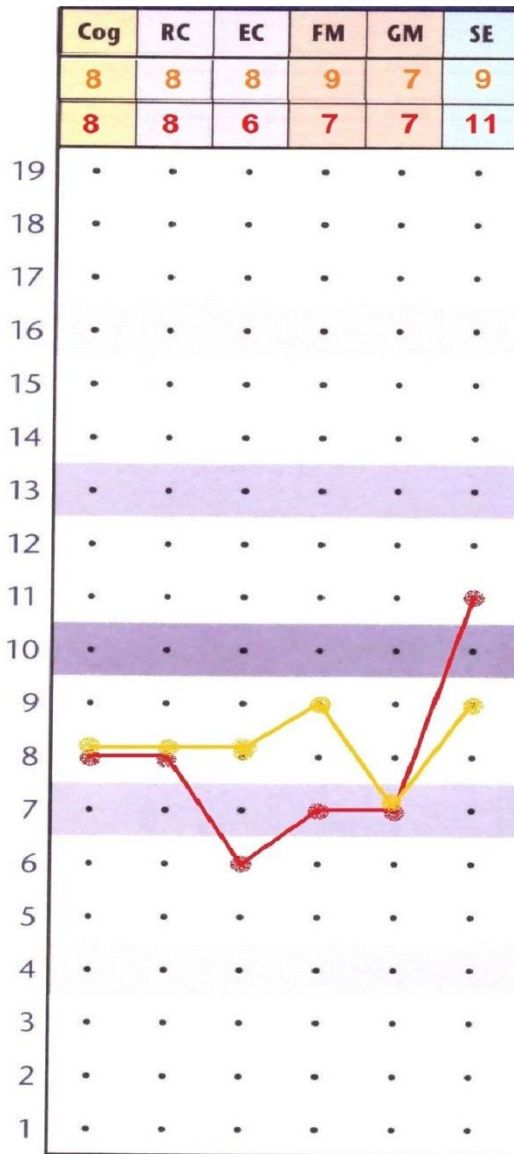

rizikó babák

● amerikai
rizikó-
babák

● magyar
rizikó -
babák

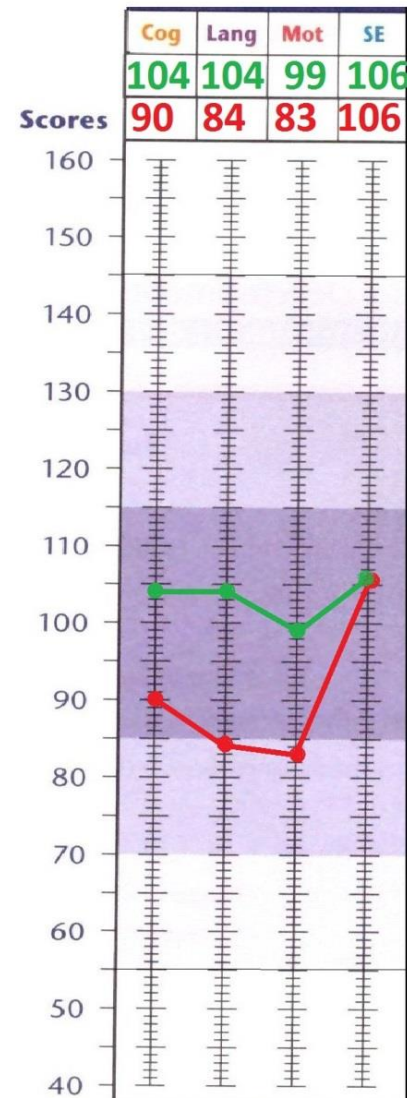

rizikó babák – kontroll csoport

● kontroll csoport

● "rizikóbabák"

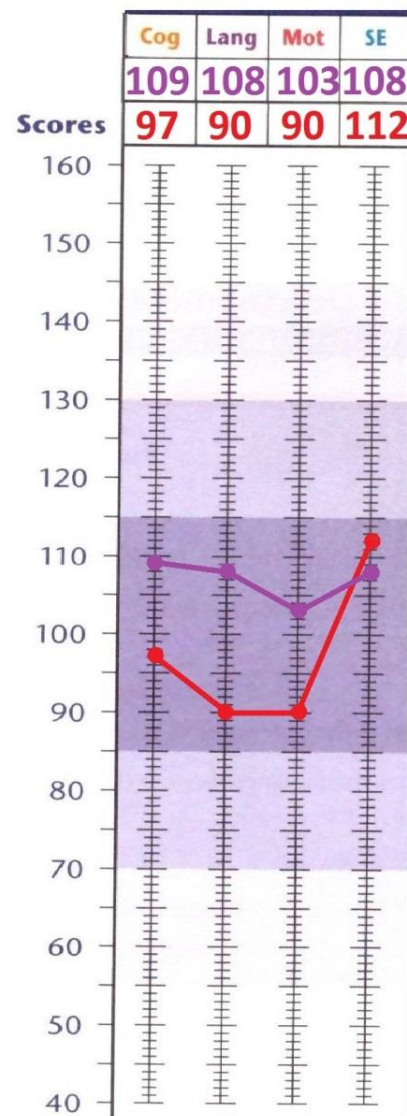
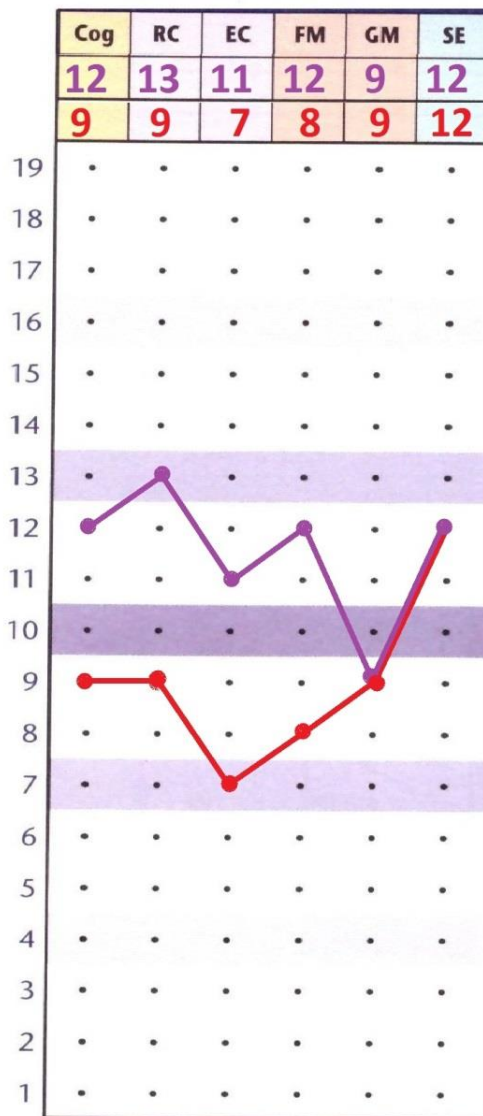

rizikó lányok – kontroll lányok

● kontroll
lányok

● rizikó
lányok

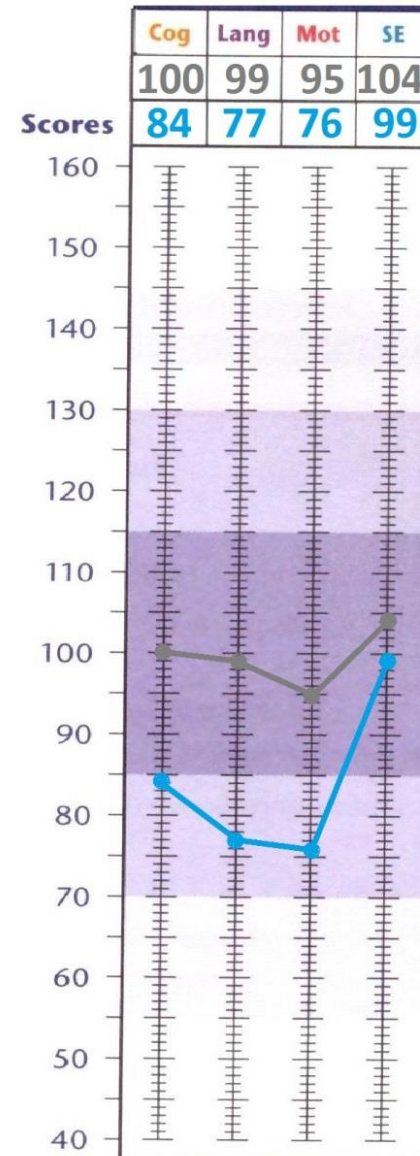
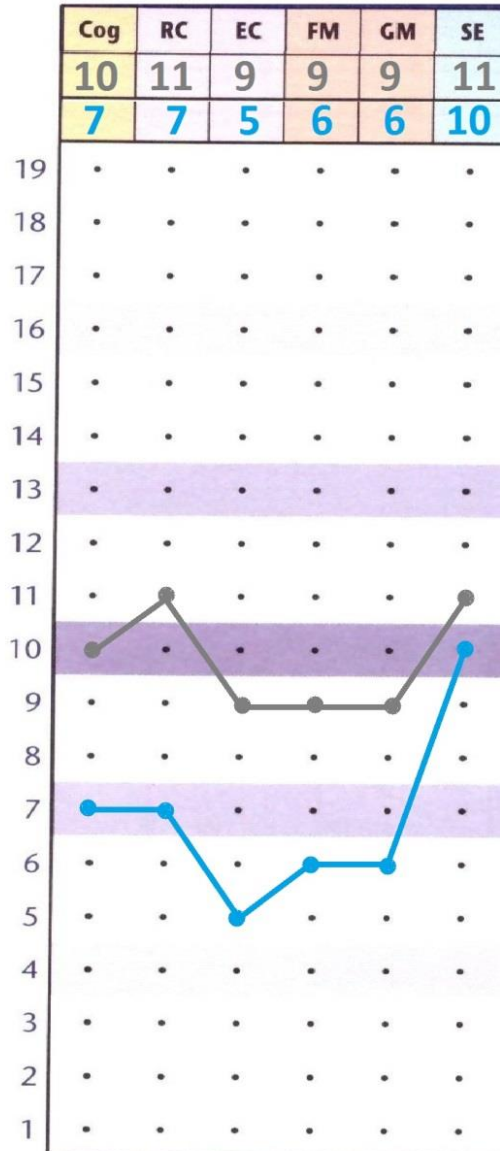

rizikó fiúk – kontroll fiúk

- kontroll fiúk
- rizikó fiúk

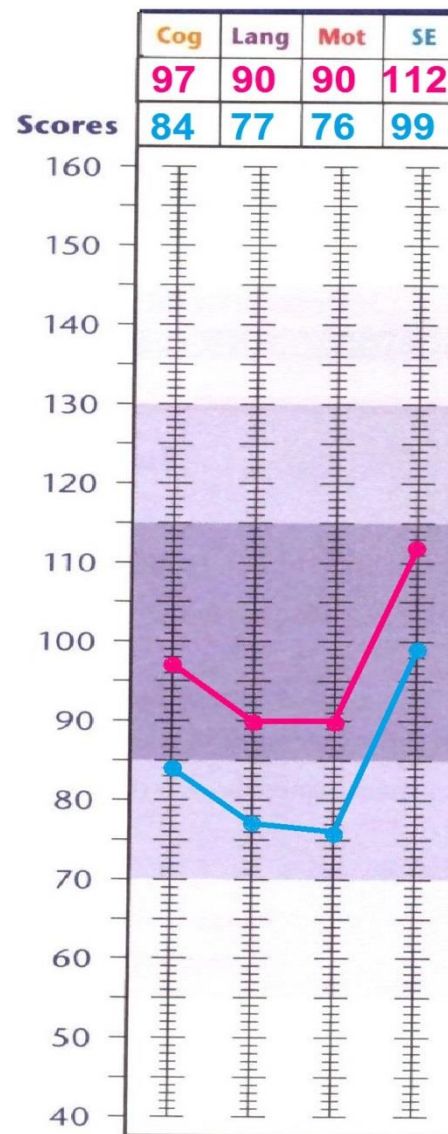

rizikó lányok – rizikó fiúk

● rizikó
lányok

● rizikó
fiúk

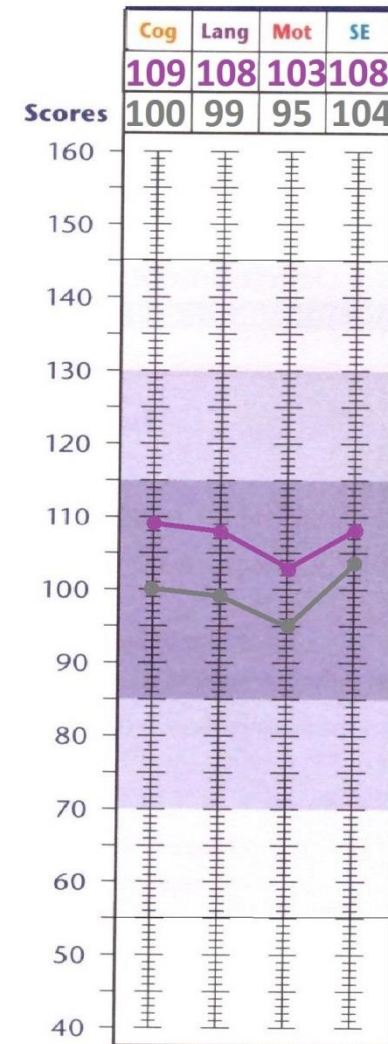
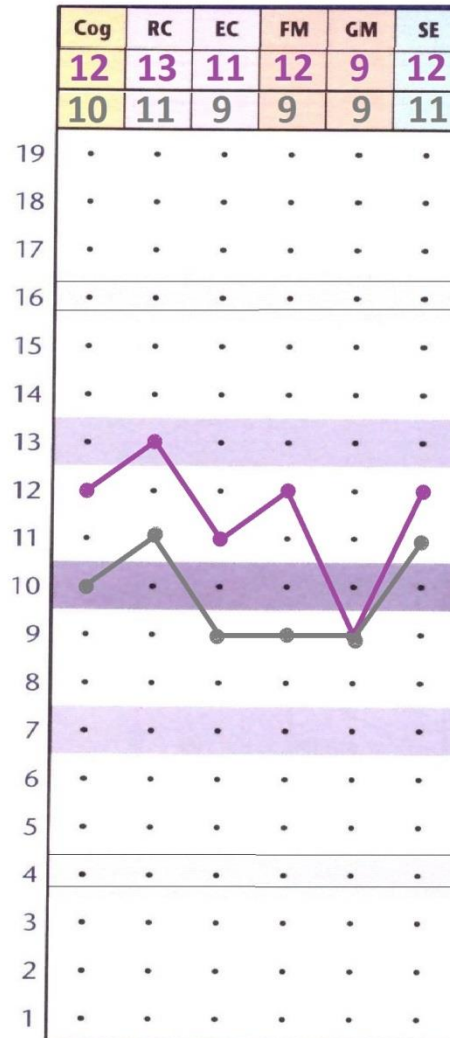

kontroll lányok – kontroll fiúk

● kontroll
lányok

● kontroll
fiúk

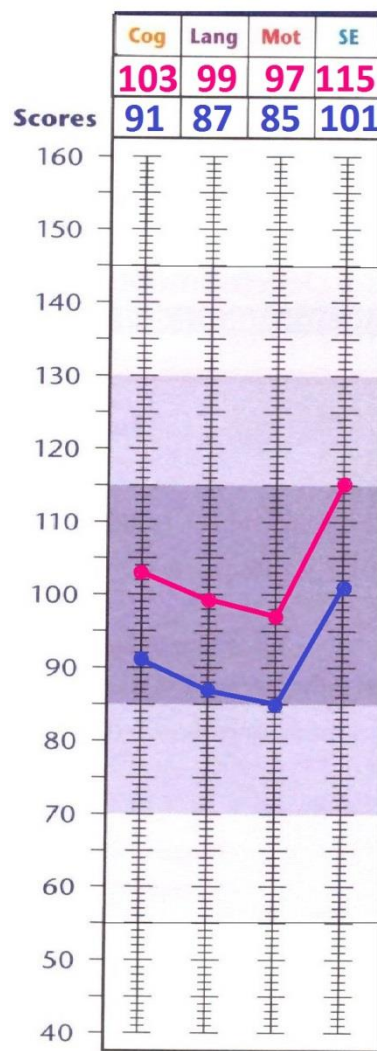
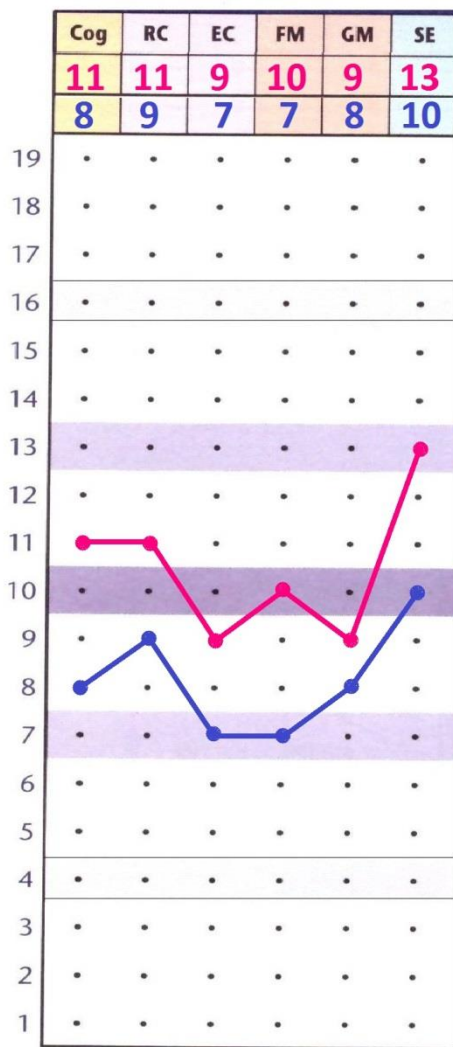

LÁNYOK – FIÚK

● LÁNYOK

● FIÚK

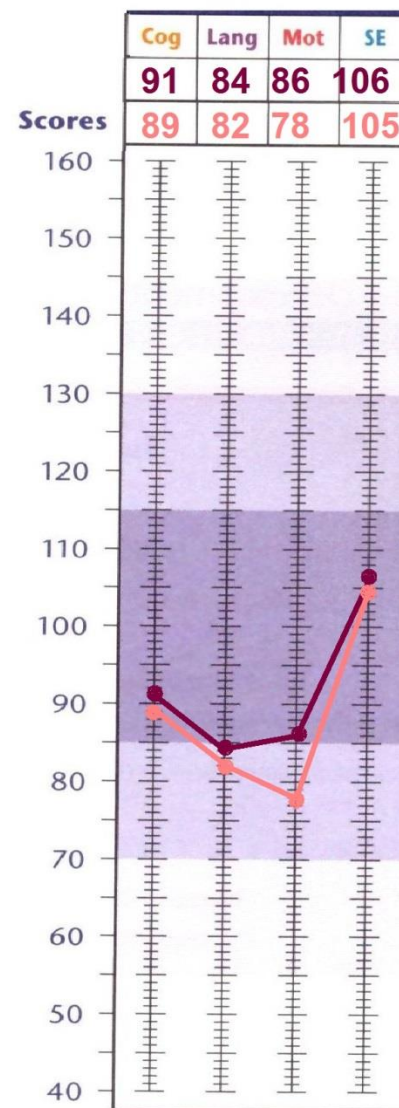
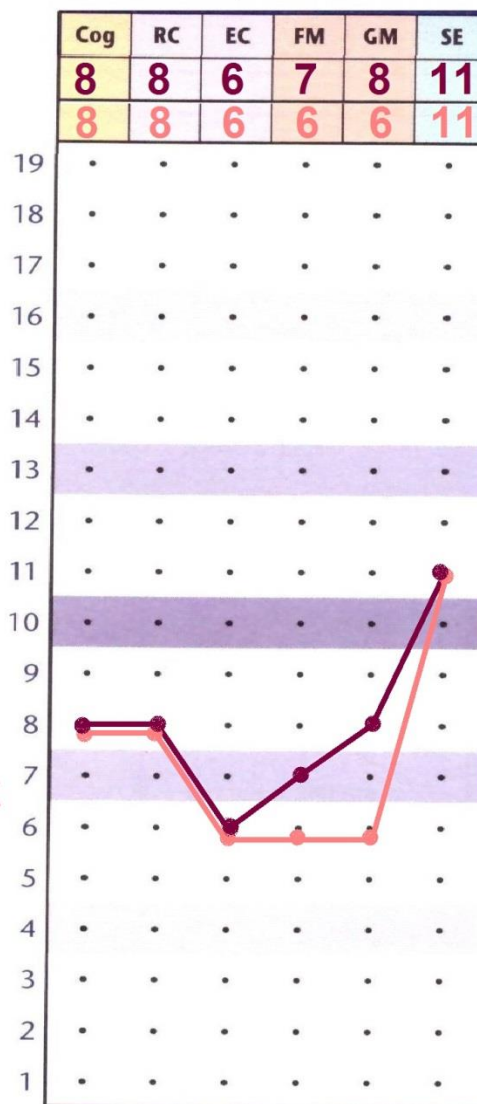

18 hónap alatti és feletti „rizikóbabák” eredményei

● rizikóbabák
18 hó felett

● rizikóbabák
18 hó alatt

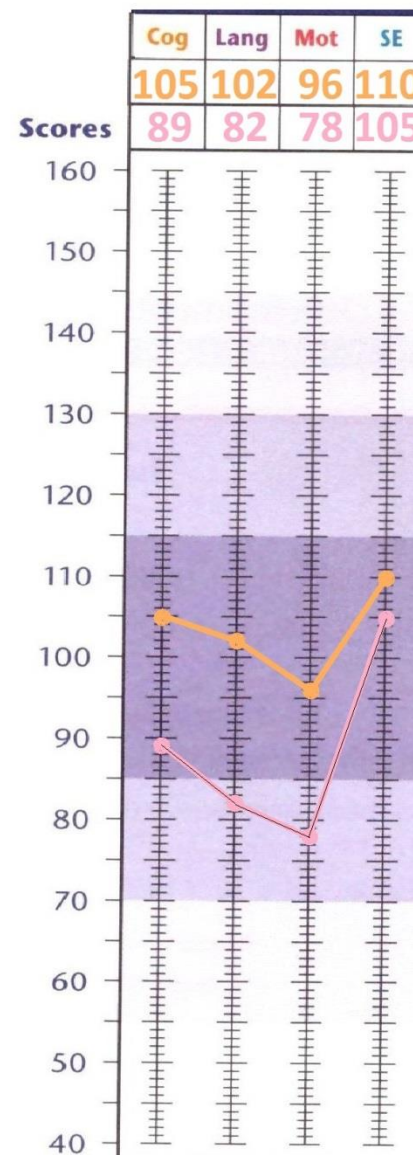
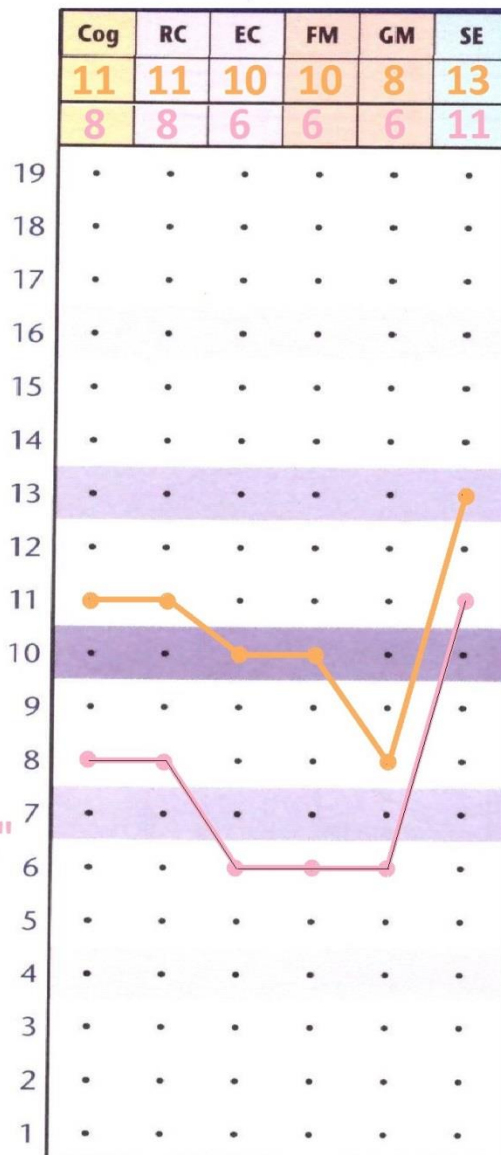

18 hónapos kor alatti rizikóbabák és kontroll csoport

● 18 hó alatt
kontroll
csoport

● 18 hó alatt
"rizikóbabák"

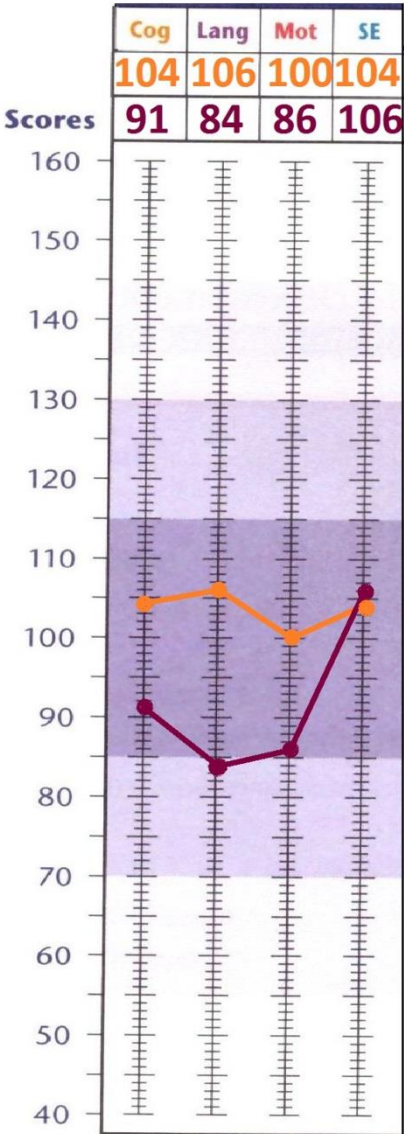
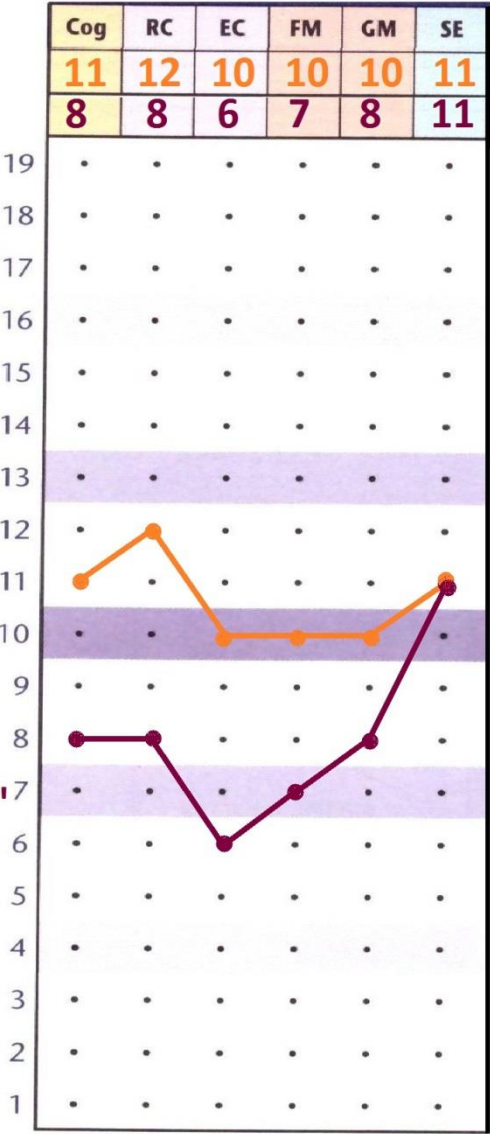

18 hónapos kor feletti rizikóbabák és kontroll csoport

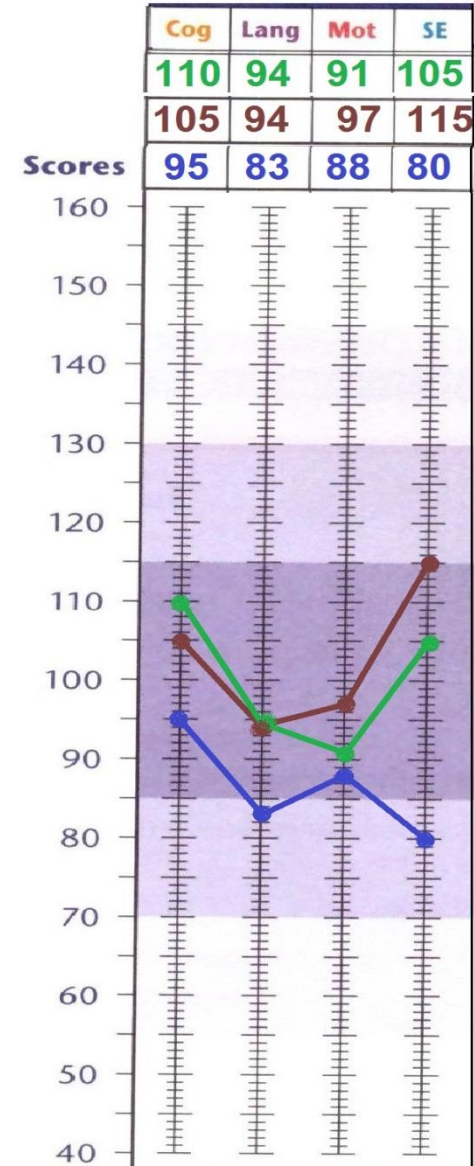
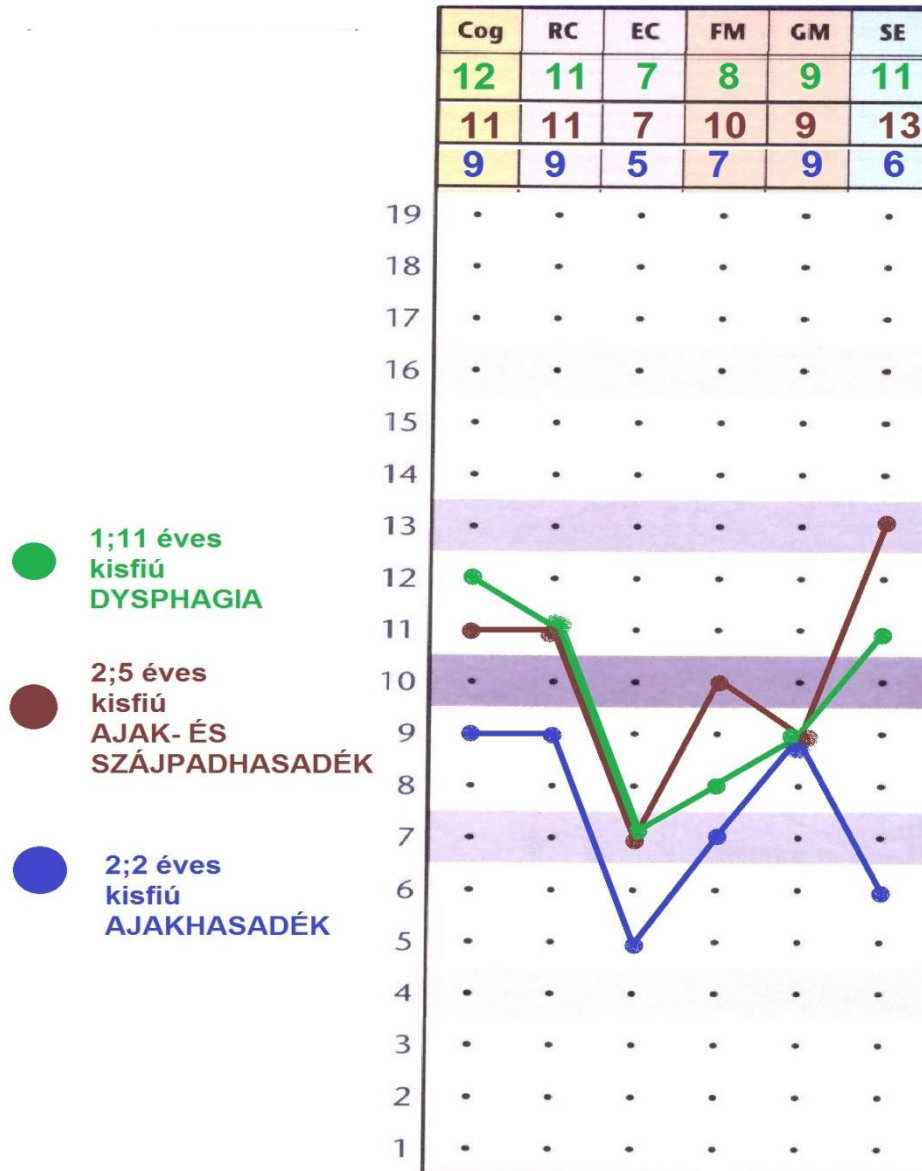
● 18 hó feletti
kontroll
csoport

● 18 hó feletti
"rizikóbabák"

Érdekeség – egyéni profilok

Tapasztalatok, észrevételek

- ✓ A rizikó gyermekek esetén az EXPRESSZÍV nyelvi szint a legérzékenyebb terület
- ✓ Receptív nyelvi készségek – Kognitív szint kapcsolata
- ✓ Összesített nyelvi és motoros képességek kapcsolata
- ✓ Lányok – fiúk különbségei (kiegyenlített differencia)
- ✓ Fejlesztendő területek jól kirajzolódnak

Záró gondolat

„Az emberi nyelv, a maga gazdagságával és szinte végtelen lehetőségeivel olyan ajándék, olyan kincs, amelynek csak a hiánya tűnik fel.”

/Dr. Kálmán Zsófia, 2012/

**Köszönöm a megtisztelő
figyelmet!**

